

Mateja Zidarić, Sudovec

PLOŠNOZEMSKA¹ DRUGI SVJETOVI – Drugi dio

Slika 1.

također se događa da vjeruju u svakojake priče i spodobе kada sami nešto ne mogu razumjeti. Dijalog je uvijek u svemu bio ključ dolaska do jasnih i ispravnih zaključaka. Iako na prvu ljutit i nesiguran zbog vlastitih ograničenja koja si sam postavlja, Kvadrat sebi dopušta da upozna Stranca iz Prostorzemske. Sluša ga sve što priča. Kvadrat ne prihvaća Istinu zato što je lijepa, nego zato što je jedina točna i dokaziva.

Kvadrat: „I doista, sada sam bio sklon povjerovati da on sigurno uopće nije Krug, nego kakav iznimno lukav opsjenar, ili da su priče starih Žena istinite – da čarobnjaci i vještci, naposljetku, ipak postoje.”

Prostorzercima (kao i Plošnozemcima)

U drugom dijelu pred svakog je čitatelja stavljen izazov koji valja prihvatiti. Nećete pogriješiti. U drugome dijelu autor uvodi glavnog junaka priče u drugi svjetov – Crtozemsku i Prostorzemsku.

Crtozemska je mjesto čiji stanovnici žive (pogađate?) na crti (za nas je to u matematici – *pravac*). Jedni druge opažaju kao točke, a prepoznaju se zvučnim podražajem.

Dio u kojemu Kvadrat suočava Kralja Crtozemске s Istinom o postojanju drugog svijeta – Plošnozemске, te sama Kraljeva reakcija na tu informaciju, ukazuje koliko je teško procesuirati nešto što u tom trenutku prelazi mogućnosti našega shvaćanja. Nove spoznaje uvijek su novi test za onoga koji na njih naiđe. Svaki pravi Matkač sigurno zna o čemu govorim.

Hoćemo li okrenuti novi list i praviti se da nismo naišli na nešto što ne razumijemo ili ćemo se zadržati na tome listu i ostati sve dok sadržaj ne shvatimo u potpunosti?

Odluka o tome ostaje na nama. Drugi dio knjige vodi nas kroz iskustvo Kvadrata, njegovo promišljanje i traženje odgovora na isto pitanje.

Kvadrat je bio spreman upoznati Kralja Crtozemске s čarima dvodimenzijske Plošnozemске, međutim veliko iznenađenje slijedi kada uviđamo da

¹Edwin Abbott: Plošnozemska

sâm nije spreman promišljati o svijetu više dimenzije od Plošnozemskoj. Iako otvorenog uma u Crtozemskoj, potpuno drugačije reagira u Plošnozemskoj. A unuk Šesterokut ga suočava s time:

Unuk: „Onda dobro, ako Točka koja se kreće tri centimetra tvori Crtu od tri centimetra označenu s 3, i ako ravna Crta od tri centimetra koja se kreće usporredno sa sobom tvori Kvadrat od tri centimetra označen s 3^2 ,

Slika 2.

onda Kvadrat od tri centimetra u svakome smjeru u kojemu se kreće nekako usporredno sa sobom (ali ne znam kako) mora tvoriti Nešto (ali ne znam što) od tri centimetra u svakome smjeru – a to se mora označiti s 3^3 .” [1, str. 124]

Kvadrat: „Idi u krevet”, rekao sam pomalo uzrujan njegovom upadicom. „Kada bi manje pričao besmislice, zapamtio bi više logičkih stvari.” [1, str. 124]

Kvadrat će ubrzo nakon toga upoznati Stranca, bolje reći Strankinju, koja će ga uvesti u svijet s tri dimenzije – *Prostorzemska*. Strankinja u daljnjem čitanju postaje i nama poznata – *Kugla*.

Sjećate li se koga se u Plošnozemskoj naziva Krugom?

Krug u Plošnozemskoj zapravo je pravilni mnogokut koji ima toliko mnogo stranica da sličići Krugu, ali on to zapravo nije. Onda vas neće čuditi šok koji Kvadrat proživljava u trenutku susreta s pravim Krugom:

„Moja je Žena imala pravo. Nije bilo ni traga kutu, ni najmanjoj hrapavosti ili nejednoličnosti; nikada se u životu nisam susreo sa savršenijim Krugom. Bio je potpuno kružan, bio je, bez ikakve sumnje, savršen Krug.” [1, str. 130]

Evo kako se Kugla predstavila:

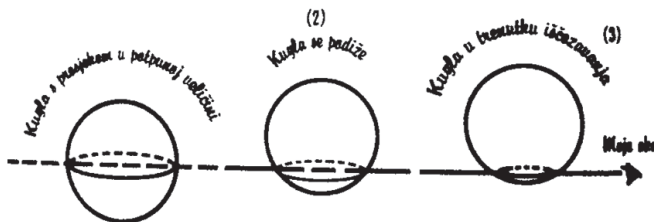
„Ja sam doista u određenom smislu Krug, i to savršeniji Krug od svih Krugova u Plošnozemskoj; ali govoreći najtočnije, ja sam mnogo Krugova u jednomu.” [1, str. 130]

Možete li ovo Kuglino predstavljanje povezati s unukovom idejom o usporrednoj kretnji Kvadrata sa samim sobom u svakome smjeru?

Što nastaje usporrednom kretnjom Kvadrata sa samim sobom? Koje tijelo? Je li proces „nastajanja” Kugle identičan tome?

Evo kako je izgledao prvi susret Kvadrata i Kugle:

Slika 3.

Nakon upoznavanja Kugle (u knjizi „Stranac”) i Kvadrata, slijedi duga i zanimljiva diskusija gdje Kugla pokušava objasniti Kvadratu zašto nije u pravu kada odbija prihvatiti postojanje Prostorzemske. On je uvjeren da je jedini Prostor koji postoji - onaj u kojem on živi, tj. Plošnozemski:

„Prostor je, moj gospodine, duljina i širina koje se pružaju u beskonačnost.” [1, str. 131]

Nama i Kugli takav je Prostor poznat pod imenom Ravnina.

Kugla odgovara:

„Baš kao što sam rekao; vidite da čak ne znate ni što je Prostor. Vi mislite da sadrži samo dvije dimenzije, ali došao sam vam navijestiti i treću – dužinu, širinu i *visinu*.” [1, str. 131]

Evo gdje će Kugla (u knjizi „Stranac”) pridobiti Kvadrat „na svoju stranu”:

„Ono što vi nazivate tijelima, zapravo je šuplje; ono što vi nazivate Prostorom, doista nije ništa drugo do velika Ravnina. Ja sam u Prostoru i odozgo promatram unutrašnjost predmeta kojih vi možete vidjeti samo vanjštinu. Vi biste i sami mogli napustiti ovu Ravninu kada biste skupili potrebnu volju. Mali pomak gore ili dolje omogućio bi vam da vidite sve što ja vidim.” [1, str. 142]

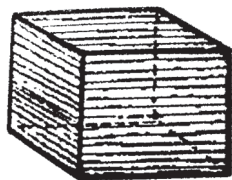
Kvadrat je uz pomoć Kugle opipom spoznao trodimenzijski svijet:

„Zatim me je upoznao s Kockom i ja sam ustvrdio da to veličanstveno biće doista nije Ravnina nego Trodimenzijsko tijelo.” [1, str. 154]

Metoda kojom se Kvadrat služi kako bi uspio povezati Plošnozemsku s Prostorzemskom i kako bi razmišljao o Prostorima većih dimenzija je *metoda analogije* koju mu je prvi predstavio njegov unuk Šesterokut, a kasnije i Kugla:

„Tada sam se prisjetio kako je Kugla bila rekla da upravo stvorenje kao što je ovo (Kocka) nastaje kretanjem Kvadrata u Prostoru usporedno sa sobom.” [1, str. 155]

Slika 4.

Tako će Kvadrat upoznati mnoge stanovnike Zemlje Triju Dimenzija – Prostorzemske.

Kada dođemo do nove spoznaje, ono će jedino imati smisla ako je podijelimo s drugima. Po povratku u Plošnozemsku, Kvadrat će pokušati upoznati Plošnozemce s novim svijetom koji je spoznao, dati im ideju o postojanju visine:

„... samo da nekako uzmognem potaknuti duh pobune protiv umišljenosti koja teži ograničiti broj Dimenzija na Dvije ili Tri ili ikoji drugi broj manji od beskonačnoga.” [1, str. 156]

Hoće li Plošnozemci prihvatiti novu spoznaju Kvadrata? Hoće li unuk Šesterokut doznati kako je prevideo Istinu o postojanju Prostorzemske i njenih stanovnika?

Uzmite u ruke drugi dio Plošnozemске i sami doznajte što se dogodilo Kvadratu i njegovom širenju Istine.

Literatura:

1. E. Abbott, *Plošnozemska – pripovijest o mnogo dimenzija*, Stepres, 2005.

Web stranice:

W1. Moderna vremena, *Plošnozemska – pripovijest o mnogo dimenzija*
<http://www.mvinfo.hr/knjiga/1543> (19. 8. 2016.)

W2. Flatland – The Film

<https://www.youtube.com/watch?v=Mfglluny8Z0> (10. 8. 2016.)

Izvor slike:

Slika 1. E. Abbott, *Plošnozemska – pripovijest o mnogo dimenzija*, Stepres, 2005.

Slika 2. E. Abbott, *Plošnozemska – pripovijest o mnogo dimenzija*, Stepres, 2005.

Slika 3. E. Abbott, *Plošnozemska – pripovijest o mnogo dimenzija*, Stepres, 2005.

Slika 4. E. Abbott, *Plošnozemska – pripovijest o mnogo dimenzija*, Stepres, 2005.

